

Sp. zn. 4/2022/NZ/JM
Č. j. KVOP-34653/2022
Datum 14. června 2022

Vážený pan
plk. Mgr. Jan Hladík
ředitel
Vazební věznice Liberec
P. O. BOX 400
460 01 Liberec

Vážený pane řediteli,

obracím se na Vás opětovně ve věci systematické návštěvy¹ Vazební věznice Liberec. Ve zprávě z návštěvy ze dne 10. dubna 2022 jsem formulovala následující doporučení.

(1) Provádět důkladné osobní prohlídky individuálně na základě zhodnocení rizik.

Ve svém vyjádření ze dne 2. června 2022 jste uvedl, že uvedené opatření je dlouhodobě plněno. Důkladné osobní prohlídky jsou prováděny u obviněných a odsouzených před a po provedení návštěvy, pokud není tato realizována za dělicí přepážkou, před a po předvedení k úkonu s orgánem činným v trestním řízení, nebo advokátem, a před a po provedení eskorty, a to vždy po zhodnocení individuálních rizik. Nesouhlasíte s vyjádřením, že důkladné osobní prohlídky realizujete plošně, k individuálnímu zhodnocení rizik dochází.

Důkladná osobní prohlídka se provádí tehdy, existuje-li důvodné podezření založené na individuálním zhodnocení rizik, že vězněná osoba má u sebe nebezpečné předměty nebo nepovolené věci.² Ve svém vyjádření se odvoláváte na výše uvedené ustanovení vnitřního předpisu. Toto Vaše vyjádření chápu tak, že „důvodné podezření založené na individuálním zhodnocení rizik“ máte vždy v uvedených situacích, bez jakéhokoliv ohledu na osobu konkrétního obviněného. Plošně tedy provádíte vždy v určitých situacích důkladné osobní prohlídky vězněných osob, ale proto, že tyto prohlídky jsou prováděny právě vždy jen v určitých situacích, považujete tento postup za individuální vyhodnocení. Takový postup však nelze považovat za individualizovaný, protože individuální zhodnocení ve smyslu uvedeného předpisu by se mělo vztahovat nejen k určité typizované situaci, ale vždy i ke konkrétní osobě. Nesouhlasím tedy s Vámi, že uvedené doporučení je dlouhodobě plněno a trvám na něm i nadále.

1 Ve smyslu § 1 odst. 3 a odst. 4 písm. a) ve spojení s ustanovením § 21a a § 15 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Ustanovení § 94 odst. 1 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 33/2019, o vězeňské a justiční strážci.

(2) Donucovací prostředky (poutací opasek a nožní pouta) používat při eskortách pouze v odůvodněných případech, nikoli pouze po zhodnocení zdravotního hlediska.

I u tohoto doporučení jste uvedl ve svém vyjádření, že je dlouhodobě plněno. Při každé eskortě dochází ve vazební věznici k individuálnímu posouzení bezpečnostního rizika a podle něj k určení druhu použitých donucovacích prostředků. Stanovený způsob poutání je potom vyznačen v denním rozkazu vedoucího oddělení vězeňské stráže, a tento je pro jeho podřízené závazný. Realizace eskorty mimo střežený objekt je dle Vašeho vyjádření jednou z nejrizikovějších činností, kterou vězeňská služba s vězňými osobami vykonává. Nejvyšší riziko útěku nebo jiného nestandardního jednání je zejména při zdravotních eskortách, neboť tyto nejsou realizovány do střežených objektů, ale do civilních zařízení, kde se eskorta musí pohybovat mezi civilními osobami, které logicky nejsou jakkoli identifikovány, není taktéž možné vyloučit, že by u sebe měly zbraň, a nejsou známé ani jejich případné úmysly, či jak budou reagovat v přítomnosti ozbrojené eskorty. Dle Vašeho sdělení jsou donucovací prostředky vždy využívány v souladu se zákonnými předpisy. Výjimky z nastaveného systému navrhuje lékařka zdravotnického střediska, která na jednání bezpečnostní komise předloží seznam eskortovaných osob na následující týden, včetně informace o omezení při poutání, pokud je k tomuto objektivního (zdravotnického) důvodu.

Nikterak nezpochybňuji, že provádění eskort do civilních zdravotnických zařízení je velmi rizikové z bezpečnostního hlediska. Pokud tvrdíte, že je mnou navržené doporučení dlouhodobě plněno, žádám Vás o sdělení informace, v kolika případech, kdy a u kterých obviněných nebylo užito při eskortě do civilního zdravotnického zařízení poutacího opasku a nožních pout na základě jiného než zdravotnického důvodu (na základě doporučení lékaře), a to za období od začátku tohoto roku. Uvedené sdělení, prosím, doložte dokumentací dokládající výše uvedené (např. kopií denních rozkazů).

(3) Oddělit toalety na celách od zbytku místnosti stavebně-technickou přepážkou za současného zajištění účinného odvětrávání.

Navrhované doporučení jste akceptoval částečně v návaznosti na finanční možnosti rozpočtu vazební věznice. Již v reakci na předchozí systematickou návštěvu uskutečněnou v roce 2018 jste uvedl, že toto doporučení bude akceptováno podle finančních možností vázaných na objem investičních prostředků vyčleněných ze státního rozpočtu pro vězeňskou službu. Bohužel v době následující po realizované kontrole se věznice (stejně jako celá společnost) dostaly do doby ovlivněné covidovou pandemií, v jejímž důsledku jste byli nuceni zajišťovat a financovat jiné úkoly, což vedlo v konečném důsledku k nesplnění výše popsaného opatření. Přesto byla oddělením logistiky zpracována finanční kalkulace navržených úprav (nezávislé odvětrání toalet a instalace stavebně-technické přepážky), která byla vyčíslena na částku 6,6 miliónu korun (při cenách materiálu a práce v roce 2019). S ohledem na současné finanční možnosti se pokusíte v průběhu následujících 2 roků realizovat instalaci stavebně-technické přepážky na toalety cel určených pro výkon vazby. Nucené odvětrávání by bylo realizováno po schválení za strany Státní památkové péče.

Zcela chápu současnou celospolečenskou situaci, která zasáhla všechny oblasti lidské činnosti (šíření onemocnění COVID-19, válka na Ukrajině, energetická krize, inflace,

zdražování stavebního materiálu), a proto velmi vítám, že i přes výše uvedené jste se rozhodl akceptovat uvedené doporučení. V tomto bodě nemám dalších připomínek.

(4) Opravit prostor sprchy v oddílu se zmírněnou vazbou.

Navrhované doporučení jste akceptoval. Po předchozí návštěvě byla koupelna na oddílu vazby se zmírněným režimem ve druhém patře opravena výmalbou prostoru. Vzhledem k problematickosti odvětrávání uvedeného prostoru bude tato opětovně zahrnuta do plánu oprav a s ohledem na dostupnost přidělených finančních prostředků bude koupelna opravena a vymalována. Uvedl jste, že jsou místa, která jsou ze stavebně-technického hlediska problematická z pohledu údržby, kdy tato pro budoucí období budou zahrnuta do systému kontrolní činnosti vazební věznice za účelem realizace případných průběžných oprav, a to dle finančních možností ve vztahu k přidělenému rozpočtu.

I v tomto bodě děkuji za akceptaci mnou navrženého doporučení, a to i s ohledem na nastavené schéma kontrolní činnosti.

(5) Zajišťovat možnost praní vlastního oblečení obviněných, například instalováním pračky.

Navrhované doporučení nebudete akceptovat a trváte na svém předchozím stanovisku. Právní předpisy tuto povinnost neukládají a podmínky vazební věznice umístění pračky pro obviněné neumožňují. Důvodem jsou nadále stavebně-technické a prostorové podmínky v celovém systému, kdy jediné místo, kam by bylo možné pračku umístit, je v oddílu vazby se zmírněným režimem, avšak tento nedisponuje volným prostorem pro umístění sušáků, a navíc vnímáte sušení prádla v takto uzavřeném prostoru za silně nehygienické. Umístění praček vnímáte jako nadbytečné a problematicky realizovatelné.

Pokud to podmínky věznice umožňují, může věznice obviněnému zabezpečit na jeho náklady vyprání jeho vlastního oblečení.³ Z výše uvedeného vyplývá, že máte pravdu v tom, že uvedená povinnost není právními předpisy vězeňské službě výslovně uložena, ale na druhou stranu by každá věznice měla napřít v tomto ohledu svou iniciativu k tomu, aby si obvinění mohli sami vyprat své oděvy. Nadále se domnívám, že ve 21. století má zajištění možnosti vyprání vlastního oblečení ze strany obviněných smysl a naplňuje důstojnost výkonu vazby. Současně jsem přesvědčena, že umožnění vyprání vlastního oblečení by více aktivizovala odsouzené a alespoň částečně odbřemenila zaměstnance věznice při zajištění tohoto servisu obviněným. Na druhou stranu rozumím obtížím vyplývajícím především ze stavebně-technického charakteru Vazební věznice Liberec, a proto v tomto konkrétním případě dále netrvám na realizaci uvedeného doporučení.

(6) Zvětšit přístřešek na vycházkových dvorech tak, aby zakrýval vyjma lavice i prostor u telefonního automatu.

Navrhované doporučení jste akceptoval s termínem realizace do konce roku 2022. Zvětšení přístřešku nad telefonním automatem považujete za logické a bude z Vaší strany vyvinuta

³ Ustanovení § 30 odst. 1 vyhlášky č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů.

iniciativa k jeho vybudování. Nejste schopni dodržet stanovený interval splnění jednoho měsíce, a to s ohledem na finanční prostředky aktuálně dostupné ve vazební věznici.

Rozumím situaci, kdy do jednoho měsíce nelze s ohledem na finanční stránku věci realizovat uvedené doporučení. Navíc oceňuji, že jste akceptoval toto doporučení a budete ho realizovat ve výše uvedeném časovém horizontu.

Na tomto místě pro úplnost shrnuji, že žádám ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu o Vaše vyjádření, a to pouze k doporučením (bodům) (1) a (2).

Děkuji Vám za spolupráci.

S přátelským pozdravem

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)